

Regionális politika Magyarországon. Tendenciák a rendszerváltás időszakában

Az átmeneti időszak sokkal hosszabbnak tűnik egész Közép- és Kelet-Európában, mint számítottunk rá. Ennek a ténynek a megtapasztalása hatással van a regionális politikára is. Vannak új intézmények, vannak új kísérletek (pl. regionális fejlesztési ügynökségek felállítása stb.), de még nem lehetséges értékelni a működésüket vagy megfigyelni hosszútávú tendenciákat.

Ezért nem vállalkozhatunk többre, mint hogy adjunk egy áttekintést:

a) az átmeneti időszak kiindulópontjáról ("szocialista örökségről"),

b) az első demokratikus kormányzat intézkedéseiről,

c) a regionális politika döntő kérdéseiről,

d) folyamatban levő programokról, amelyek célja két regionális fejlesztési ügynökség felállítása és határmenti együttműködés megalapozása Magyarország és Ausztria között.

Regionális politika a rendszerváltás előtt

A szocialista rendszer öröksége meghatározza a jelenlegi regionális politika lehetőségeit. Ezért legalább nagyon röviden összefoglalást kell adnunk róla.

Több kutatónak az a véleménye, hogy a magyar regionális politika összevethető a nyugati országokéival a különböző társadalmi rendszerek ellenére. Mindkettő célja az volt, hogy megszüntessék a regionális egyenlőtlenségeket, noha egyik a szocialista egyenlőség, a másik a polgári jogegyenlőség eszméjére hivatkozott. A cél elérésének fő eszköze a pénzügyi források redisztribúciója. Az eltérő fejlettségi színvonal folytán a hasonló folyamatok időbeli késéssel jelentkeztek Magyarországon. (Enyedi, 1993)

Magyarországon a regionális fejlődés céljait először a hatvanas években fogalmazták meg. Ez mindenekelőtt az ipari decentralizálás volt. A regionális különbségek a hatvanas évek végére valóban csökkentek, de a decentralizált üzemek technikai színvonala nagyon alacsony volt. Ez a folyamat nem vonta maga után a különböző településtípusok közötti különbségek csökkenését. A szocialista állam tudatosan fosztotta meg a jövedelemtől a kisebb településeket a nagyobbak érdekében. A főváros, Budapest volt a legelőnyösebb helyzetben. (Vági, 1991)

A hetvenes évek elejének regionális fejlesztési tervei meghiúsultak. A világgazdasági recesszió a szocialista rendszer gyöngéit erőteljesen napvilágra hozta és a regionális politikát is érintette.

1985-ben országgyűlési határozat fogalmazta meg a regionális politika céljait. Az eszközök és a javasolt megoldások nagyon korszerűek voltak, de a programoknak kevés eredménye volt. Nem volt ugyanis pénzügyi háttere, és az intézményi rendszer nem változott. Az ágazati szempontok előnyt élveztek a regionális szempontokkal szemben. (Hajdú, 1993)

Akkoriban két tendencia merült fel a nyugati országokban. Egyfelől a regionális politika a belső növekedésre kezdett támaszkodni, másfelől a nemzetközi interregionális kapcsolatok megerősödtek. Magyarország más szocialista országokhoz hasonlóan nem jutott el eddig a fázisig.

A regionális politika jogi kerete

A rendszerváltás új feltételeket és keretet hozott a regionális politika számára. 1990-ben egy új minisztériumot, a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztériumot (KTM) állították fel. 1992-ben egy új alapot, a Területfejlesztési Alapot hozták létre. 1993-ban az országgyűlés elfogadott egy határozatot [84/1993 (XI.11.) OGY határozat] a regionális politika fő céljairól és eszközeiről:

- a hazai és nemzetközi regionális együttműködés kiépítése;
- a regionális válságkezelés, a tartósan elmaradott, illetve hanyatló depressziós körzetek gazdasági reorganizációja, fejlesztése;
- az ország általános infrastrukturális elmaradottságának mérséklése keretében a leglemaradottabb régiókra, térségekre koncentrált szelektív infrastruktúra fejlesztés megkezdése, illetve felgorsítása;
- a fentiekkel összhangban az önkormányzatok hatáskörébe és működési színvonalában meglevő különbségek mérséklése legyenek."

A határozat nem szabályozta a regionális politika intézményeit, de megemlíti, hogy "Olyan intézmények, struktúrák kialakítását kell elősegíteni, amelyek megfelelnek az Európai Közösség intézményrendszerének és a magyar sajátosságoknak".

A határozat tartalmazta a Területfejlesztési Alap támogatásainak céljait, eszerint elősegíti

- "- a gazdasági alapok, ezen belül a magángazdaság megerősödését, a gazdaság modernizációját,
- a munkalehetőségek számának és választékának bővítését, megőrzését,
- a kedvezőtlen termelőhelyi adottságú térségek szerkezetváltozását, a mezőgazdasági földhasznosítást,
- a társadalmi-gazdasági fejlődés feltételeinek megteremtését, elsődlegesen a több települést is érintő infrastruktúra kiépítését,
- a regionális és kistérségi fejlesztési programok kidolgozását és megvalósítását,
- a vállalkozásokat segítő területi intézményrendszer kialakulását."

1993-ban a kormány döntött arról, hogy melyik az a négy kategória, amelyik igényt tarthat támogatásra:

- elmaradott települések,
- elmaradott körzetekben lévő települések,
- magas munkanélüliségű települések,
- különösen kedvezőtlen helyzetben lévő települések.

Az egyes kategóriák meghatározásához a következő mutatókat használták:

- a munkanélküliségi ráta, 1993. június,
- a mezőgazdasági aktív keresők aránya, 1990,
- a mezőgazdasági területek átlagos aranykorona-értéke, 1992,
- az egy főre jutó személyi jövedelemadó, 1991,
- a vezetékes vízhálózatba bekapcsolt lakások aránya, 1990,
- az ezer lakosra jutó telefon főállomások száma, 1991,
- a 60 év feletti népesség aránya, 1990,
- a népesség iskolai végzettsége, 1990,
- az 1980–1989 közötti vándorlási különbözet, 1990,
- az 1980–1989 között épített lakások aránya,
- az ezer lakosra jutó személygépkocsik száma, 1990.

A mutatók kiválasztását sokkal inkább meghatározta az, hogy milyen statisztikai adatok álltak rendelkezésre, mint valamiféle elméleti konstrukció. A kritériumok alapján 1322 település lett jogosult támogatásra, ahol a népesség 17,4%-a él. A fő gond az volt, hogy a kiválasztás a településekre vonatkozott és nem régiókra. A településfejlesztési tervek nem fedik le az egyes régiókat. A régiók osztályozását harmonizálni kellene az Európai Unió szabályozásával, amelyen belül az EU 1., 2. és 5b. célterületének felelhetnek a hazai régiók. (Az 1. célterület a fejlődésben elmaradott régiókat, a 2. a hanyatló ipari régiókat, az 5b. az elmaradott mezőgazdasági régiókat öleli fel.)

Összegzésül megállapíthatjuk, hogy a kormány felismerte, hogy nő a szakadék az ország keleti és nyugati fele között. Azonban a fenti jogszabályokon és intézkedéseken túl nem volt átfogó országos regionális koncepció vagy stratégia az elmúlt öt évben. A területfejlesztési törvény javaslata körül végeláthatatlan viták folynak.

A következőkben röviden áttekintjük a regionális politika négy döntő problémáját, amelyet törvényi úton és más jogszabályokkal meg kell oldani.

A regionális politika összehangolása

Mint láttuk, az előző rendszernek volt bizonyos regionális stratégiája, de ez alá volt rendelve az ágazati szempontoknak. Ez a helyzet a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium felállítása ellenére sem változott. Ez a minisztérium felelős a regionális politikáért, de a kormányon belül nagyon gyöngye a pozíciója. 1991-ben a kormány néhány megye válságkezelő programjának kifejlesztését különböző minisztériumokra bízta. Ez világosan mutatja, hogy a KTM-nak nincs megfelelő súlya. Egyértelmű, hogy rendkívül fontos lenne koordinálni a különböző minisztériumok feladatait a regionális politikában. Majdnem minden minisztériumnak (Belügy-, Pénzügy-, Ipari és Kereskedelmi, Munkügyi, Népjóléti, Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi stb.) van bizonyos szerepe ezen a területen. Felmerült az az ötlet is, hogy egy másik, sokkal erősebb minisztériumnak kellene végezni a koordinációt a kormányon belül, ez pedig a Pénzügyminisztérium lenne. Egy Országos Területfejlesztési Tanácsot kellene felállítani, amely a minisztériumok, a helyi és területi önkormányzatok és a szociális partnerek képviselőiből állna. Ez támogatná a koordináló minisztériumot.

Az 1994 körül készülő javaslatok azért is kiemelték az összehangolás szükségességét, mert 26 elkülönült állami alap létezik, amelyek közül több regionális feladatokat is teljesít. Azonban sem koordináció nincs közöttük, sem a felhasználásukra vonatkozó közös prioritások. Most már talán "félmúlt időben" kell beszélnünk erről a kérdésről, mivel a kormányzat jelenleg az elkülönült pénzalapok felszámolására készül.

A demokratikus rend megköveteli, hogy az országgyűlésnek kell dönteni a regionális politika céljairól, intézményeiről, finanszírozásáról és a végrehajtás ellenőrzéséről. Az országgyűlés ezeket a feladatait a területfejlesztési törvény elfogadásával valósítja meg. (2., 3., 4. Jelentés)

A területi és helyi önkormányzat szerepe

A demokratikus változásokkal a helyi önkormányzatok helyzete megváltozott. A központi kormányzat mellett ezek lettek az államhatalom letéteményesei. A számuk drámai gyorsasággal növekedett több mint 3000-re, mert az előző évtizedekben kényszerrel egyesítettek egymással sok kis települést, és most vissza akarták nyerni a függetlenségüket.

A megyék, tehát a területi önkormányzatok helyzete gyöngült. Köztudomásúan a rendszerváltás összes ellenzéki pártja egyetértett a megyék legyöngítésében, mert ezeket a korábbi pártbürokrácia bázisának tekintették. Ez beállítottság politikailag érthető, de több problémát okozott.

Sok szétszórt település működése nem lehet hatékony. A regionális politika nem az egyetlen, de nagyon fontos terület, amely erősebb regionális szintű igazgatást és az egyes települések tevékenységét összehangolását igényelné.

Az utóbbi időkben csökkent a félelem a megyéktől, és részt vesznek a területfejlesztési programok előkészítésében. (3., 4. Jelentés)

A területi szint meghatározása Magyarországon

Az Európai Unió a közös regionális politikában háromféle területi szintet különböztet meg. Ebből a középső (NUTS II rövidítéssel jelzettel) tartja megfelelőnek a regionális tervezéshez. Magyarországon nincs ennek megfelelő területi egység. A megye mint hagyományos történelmi közigazgatási egység inkább a NUTS III-nak felel meg. Az elmúlt évtizedekben a racionálisabb területi politika érdekében többször próbáltak új területi, közigazgatási egységeket létrehozni. A megye a magyar jogrendben, politikában nagyon erős gyökerekkel rendelkezik, ezért a reformkísérletek sorozatosan megbuktak. Most sem tűnik reális vállalkozásnak egy új közigazgatási egység kialakítása. Így az a választási lehetőség áll fenn, hogy vagy a megyét tekintik a regionális tervezés alapjának, vagy "tervezési régiókat" alakítanak ki. (2. Jelentés) Az előző megoldás látszik kivitelezhetőnek, még ha nem is ez a leghatékonyabb.

Területfejlesztési Alap

A Területfejlesztési Alapot (TEFA) 1989-ban alapították, és 1992-ben szervezték újjá. 1986 és 1989 között létezett egy hasonló alap, de a költségvetését először felére, majd harmadára csökkentették. Ezzel szemben a TEFA költségvetése 1991-ben 1,5 milliárd, 1993-ban 6,4 milliárd, 1994-ben 8,4 milliárd Ft volt (Sóvári, 1994)

Mindezek ellenére az Alap pénzügyi lehetőségei nem elegendőek ahhoz, hogy kielégítő megoldásokat nyújtson a regionális politika problémáihoz. A pénzügyi források nem oszlanak meg arányosan a támogatásra jogosult területek között. A pénzeszközök évek óta az észak-keleti régióra összpontosítják, ami politikai okokra vezethető vissza. A szakértők a TEFA decentralizálást javasolják, hogy megvalósuljon az igazságos elosztás. Ha a TEFA állami projektet támogat, a támogatás hozzájárulást kell, hogy jelentsen az állami szervek forrásaihoz, nem pedig helyettesíteni azokat. Ez egyébként az Európai Unió regionális politikájának is visszatérő problémája. A válságkezelés céljait nem szabad összekeverni a gazdasági fejlesztéssel.

A jelenlegi szabályozás a támogatások három típusa között tesz különbséget:

- támogatás visszatérítés nélkül,
- támogatás visszatérítéssel,
- kölcsönök.

A támogatások és a saját források aránya régiók szerint különböző. Ezt a rendszert fel kell tartani. (2. Jelentés, Enyedi – Pálné Kovács, 1994)

PHARE program a területi fejlesztésért

1993 őszén Brüsszelben jóváhagytak egy regionális projektet a PHARE program keretében. 1996. június 30-ig 10 millió ECU-t lehet költeni a területfejlesztés modernizálására, a döntéshozó rendszer decentralizálására. A Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium hangolja össze a projektet, amely három részből áll. Az első rész (2,5 millió ECU) a regionális politika modernizálására szolgál (jogi szabályozás és a TEFA decentralizációja). A második rész (4,5 millió ECU) integrált kísérleti program két regionális fejlesztési tanács és ügynökség felállítására Borsod-Abaúj-Zemplén és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyékben. A harmadik rész (2 millió ECU) egy új típusú együttműködést szándékozik előmozdítani kistérségek önkormányzatai között. 1 millió ECU-t szervezési költségekre tartanak fenn.

A következő költségvetés mutatja a regionális fejlesztési ügynökségek (RFÜ) létesítésének várható költségeit Borsodban és Szabolcsban. A költségvetés az alábbi alapelvekre épül:

- a PHARE, az állam és a két régió egyenlő arányban (egyharmad-egyharmad) osztja fel a költségeket.

- A szóbanforgó időszakra (26 hónapra) a PHARE-től maximálisan 200.000 ECU igényelhető.

- Az állam maximális részesedése 200.000 ECU, egy-egy régióé 100.000 ECU. Az utóbbiak természetben is fizethetnek.

Egy regionális fejlesztési ügynökség költségvetése

Időszak	Összköltség	PHARE	Állam	Régió
93.11.–94.05.	72.250	50.000	0	22.500
94.05.–95.01.	91.000	15.870	48.810	26.320
95.01.–96.01.	136.500	34.130	51.190	51.180
Összesen	300.000	100.000	100.000	100.000

Forrás: a KTM PHARE Irodája

A regionális fejlesztési tanácsok és ügynökségek koncepcióját a KTM PHARE Területfejlesztési Programirodájában dolgozták ki. A Programiroda ajánlja, hogy állítsanak fel Regionális Fejlesztési Tanácsokat (RFT), mert területi szinten hiányzik az átfogó stratégia kiváltképp a gazdasági fejlesztésben és beruházáspolitikában. A tanácsok működésének legfontosabb alapelve a partnerség. Ez azt jelenti, hogy minden fontos szereplőnek részt kell vennie benne, azaz a területi, helyi önkormányzatok, a minisztériumok, a szakszervezetek, a munkáltatói szervezetek, a kamarák, oktatási intézmények, stb. képviselőinek. A tanács fő feladata lenne:

- meghatározni a regionális prioritásokat és kezdeményezni egy regionális stratégia kidolgozását,

- megállapítani a decentralizált TEFA felhasználásának kritériumait,

- létrehozni az Igazgató Tanácsot.

A RFÜ-ek a RFT-ok titkárságaként működnének. Feladatai lennének:

- stratégiai keretet biztosítani hatékony decentralizált döntéshozatal számára,

- javaslatokat tenni azokra a támogatásokra, amelyeket a RFT-ok adnak,

- kapcsolatokat teremteni a régió különböző intézményei, szervezetei között, azaz hálózatot építeni.

Regionális Fejlesztési Közalapítvány Szabolcs–Szatmár–Bereg megyében

A RFT-ot és RFÜ-et a tervezett két megyében valóban felállították, abból a megfontolásból, hogy a recesszió ezeket sújtja leginkább. Részletesebb jelentés a szabolcsiról készült már. (1. Jelentés)

A Magyar Kormány és a Szabolcs–Szatmár–Bereg Megyei Önkormányzat közalapítványt létesítettek a megyében 1994. augusztus 19-én. Több vállalkozás, pénzügyi intézmény és más szervezetek csatlakoztak az alapítványhoz. A RFT kezeli az alapítvány vagyonát. A RFT elnöke mindig a megyei közgyűlés elnöke. Az igazgató tanács hozza a stratégiai döntéseket az alapítvány vagyonáról és a személyi kérdésekről.

1994. okt. 1-től a Megyei Fejlesztési Ügynökség (MFÜ) vezeti az integrált területfejlesztési programok operatív feladatait.

1994-ben a szervezet felállítása megtörtént. A MFÜ hét stratégiai célkitűzést fogalmazott meg 1995-re:

1. Kísérleti Program Alap, I. forduló

Az Igazgató Tanács 20 megyei projektről döntött. A MFÜ-nek segítenie kell a projekteket, a projektmenedzsereket, valamint ellenőrizni a projekt végrehajtását.

2. A megye társadalmi-gazdasági helyzetének átfogó elemzése. Az elmúlt öt évben nem készült átfogó, alapos elemzés a társadalmi, gazdasági állapotokról. A megye jólismert szakértőiből létrejött egy csoport, amely a MFÜ néhány tagját is magában foglalta. Ráadásul a MFÜ koordinálja a munkát.

3. Megyei fejlesztési koncepció

A következő lépés, hogy készüljön egy átfogó fejlesztési koncepció, amely különböző programok alapja lehet. Ez kiindulópont lehet állami támogatások megpályázásához, helyi fejlesztési kezdeményezésekhez vagy egy új PHARE projekthez.

4. Hálózatépítés

a) Területi szint

A MFÜ-nek kapcsolatba kell lépnie a megye minden olyan szervezetével, amelyek érdekeltek a területi fejlesztésben, és segíteni ezeket. A MFÜ-nek kapcsolatokat kell építenie a megye fontos vállalataival. Ennek eszköze lehet pl. szakmai fórumok, szakmai munkacsoportok megbeszélésének szervezése stb.

b) Országos szint

A megyei érdekek képviselői megköveteli, hogy a MFÜ-nek sok kapcsolatot kell tartania több országos hatósággal és más megyék hasonló intézményeivel.

c) Nemzetközi szint

Mostanáig a nemzetközi hálózatépítés nem élvezett elsőbbséget a megyében. A MFÜ-nek változtatnia kell a helyzeten.

5. Kísérleti Program Alap, 2. forduló

Ez a PHARE projekt 2. fordulója. Az első forduló tapasztalatai alapján a MFÜ-nek kell megfogalmazni az új stratégiai prioritásokat és kritériumokat.

6. Beruházások ösztönzése

Mindaddig kevés külföldi tőke érkezett a megyébe. A MFÜ-nek meg kell teremtenie a professzionális befektetésösztönzés hátterét.

7. Felkészülés nagy megyei projektek menedzselésére

Jelenleg nincs a megyében olyan szervezet, amely képes lenne megtervezni és végrehajtani megyei jelentőségű projekteket. A MFÜ a projekt teljes menedzselését vállalja.

Határmenti együttműködés Magyarország és Ausztria között

A PHARE program keretében van egy másik program, amely a regionális politikához tartozik. Ez a "Határmenti Együttműködési Program" (HEP), amelynek célja, hogy támogassa a közép- és kelet-európai átalakulási folyamatot a határmenti együttműködésen keresztül; erősítse a szomszédos régiók politikai, kulturális és gazdasági kapcsolatait; ösztönözze a gazdasági tevékenységet a perifériális területeken, hogy hozzájáruljanak az egész ország fejlődéséhez.

A határmenti együttműködés ezenkívül hozzájárul a transzeurópa hálózatok létesítéséhez a közlekedés, a telekommunikáció és az energiaellátás területén. A helyi és határmenti fejlesztési programokat integrálni szándékoznak a nemzeti fejlesztési

stratégiákba és harmonizálni az Európai Unió strukturális politikai irányelveivel és az INTERREG II. programmal [Comission Regulation (EC) No 1628/94, 1994. július 4.]

Mióta Ausztria EU-tag lett, Ausztria és Magyarország együttműködhet a HEP keretében. Az osztrák-magyar kormányközi együttműködésnek már hosszú hagyományai vannak és jelentős eredményeket tud felmutatni. 1985. szeptember 18-án írták alá a Magyar–Osztrák Regionális Tervezési és Fejlesztési Bizottság megalapításáról szóló szerződést, amely december 1-én hatályba is lépett. A 3283/1985.sz. MT. határozat rendelkezett erről, amely különösen a határmenti régiók együttműködésére koncentrált. Új Albizottság 1994. február 6-án alakult.

Az EU irányelveinek és az INTERREG II akcióprogramjának megfelelően a PHARE HEP program támogatásban az Ausztriával határos három megye részesülhet, amelyek hagyományosan intenzív kapcsolatot tartanak fenn a szomszédos osztrák területekkel: Győr–Moson–Sopron, Vas és Zala megyék. A támogatásra jogosult területek nagysága összességében 11.183 négyzetkilométert tesznek ki, ami Magyarország területe 12,1%-ának felel meg. 1 millió lakos él itt, ami a teljes népesség 9,9%-a. A határmenti megyék ugyan az ország legdinamikusabb, legfejlettebb megyéi, de a közvetlen határ melletti területek viszonylag elmaradottak, a hidegháborúnak és a vasfüggönynek köszönhetően. A régió viszonylagos kedvező helyzete ellenére sem menekül az egész országban általános olyan problémáktól, mint a főbb iparágak hanyatlása. Ezzel párhuzamosan a mezőgazdaság strukturális változásai, a piacvesztés, a tulajdonosváltás miatt megnövekedett a munkanélküliség a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban.

Az előzetes viták és megegyezések alapján az akcióterv a következő öt prioritást határozta meg:

1. Technikai infrastruktúrafejlesztés

Célkitűzés: Bővíteni a jelenleg szűk infrastruktúrát, amely jelenleg határmenti térség fejlesztésének korlátját képezik. Csökkenteni az elmaradottságot a közlekedésben, a telekommunikációban, a víz- és energiaellátásban.

2. Gazdasági fejlesztés és együttműködés

Célkitűzés: Támogatni a határmenti gazdasági együttműködést, hogy megszűnjenek az infrastrukturális akadályok a gazdasági fejlődésben, az ipar és a vállalkozások fejlesztése – különösen a kis- és középvállalatok körében – helyi adatbázis kifejlesztése a befektetők számára. A turizmus és a kutatás-fejlesztés erősítése, amennyiben ennek hatása van a határmenti régiókra.

3. Regionális fejlesztés és tervezés

Célkitűzés: Közös fejlesztési stratégia, – multilaterális és bilaterális – interregionális fejlesztési programok meghatározása, létrehozni azokat a szervezeti és technikai kereteket, amelyek a határmenti régiók koordinált és harmónikus fejlesztését szolgálják.

4. Emberi erőforrások

Célkitűzés: Támogatni a képzést és a kultúrát, a két ország közötti kulturális kapcsolatok további erősítése.

5. Környezet- és természetvédelem

Célkitűzés: Megszüntetni a csatornázás és a hulladékkezelés hiányosságait, amely hátráltatja a határmenti területek fejlődését, javítani az érintett területen a környezetet és az egészségügyi feltételeket.

Az intézményi háttérrel és a felelősségi viszonyokat a későbbiekben kell kidolgozni.

A jelenlegi bevált gyakorlatra támaszkodva, az éves programot a Program- és Ellenőrzési Bizottság határozná meg a Területi Gazdasági Munkacsoport javaslatai alapján, amely a technikai előkészületért felelős. A Program- és Ellenőrzési Bizottság megalakítható az Osztrák–Magyar Területi Tervezési és Fejlesztési Albizottságból. A Területi Gazdasági Munkacsoport magában foglalna kormányzati és helyi szakértőket, míg a Bizottság ugyanebből a körből döntéshozókat. A Bizottság ügynökségeket állítana fel a határmenti területeken, amelyek működését a programból finanszíroznák, mint egy konkrét projektét.

A projekteket a prioritások szerint választanák ki a költségek éves elosztása mellett. A program 1995–1999 között zajlana. A költségek megoszlásának a PHARE és saját források között, ahol az utóbbiak aránya minimum 25% lenne. Az önfinanszírozás tovább oszthatna a helyi és kormányzati források között, sőt a magántőke is játszhatna szerepet. (5. Jelentés)

IRODALOM

Enyedi György (1993): Társadalmi-területi egyenlőtlenségek és területi politika Magyarországon. In: Társadalmi-területi egyenlőtlenségek Magyarországon (szerk.: Enyedi György), Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest 9–23. p.

Enyedi György – Pálné Kovács Ilona (1994): A kormány és az önkormányzatok. In: Kormány a mérlegen 1990–1994 Korridor – Politikai Kutatások Központja, Budapest, 231–247. p.

Hajdú Zoltán (1993): Település- és településhálózat-fejlesztési politika Magyarországon az államszocializmus időszakában. In: Társadalmi-területi egyenlőtlenségek Magyarországon 39–57. p.

Sóvári Gizella (1994): Ha a vége jó. Figyelő, 1994. ápr. 21. 25. p.

Vági Gábor (1991): Az elosztás ideológiái. In: Magunk, uraim. Gondolat Kk. Budapest, 178–202. p.

JELENTÉSEK

1. Beszámoló a Szabolcs–Szatmár–Bereg Megyei Fejlesztési Közalapítvány tevékenységéről. Megyei Fejlesztési Ügynökség, 1995. április 5.

2. Elemző és stratégiai tanulmány a területpolitikáról és a Területfejlesztési Alapról. Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium PHARE Területfejlesztési Program Iroda – 1994. június

3. Az Európai Unió hasznosítható regionális tapasztalatai és alkalmazásuk lehetőségei Magyarországon. Az Athéni Planet által készített tanulmány összefoglalója. 1994 május

4. A magyar regionális politika és a Területfejlesztési Alap erős és gyenge pontjai. European Policy Research Centre, University of Strathclyde, 1994 június

5. Long term Programme for the Implementation of Cross-Border Co-operation between Hungary and Austria. CBC PHARE. Republic of Hungary–Austria. 1995–1999 2nd Draft, 31 January 1995.

BEÁTA FARKAS

REGIONAL POLICY IN HUNGARY.
TENDENCIES IN THE TRANSITION PROCESS

(Summary)

The study surveys the tendencies of Hungarian regional policy in the transition process. The most changes have happened in the legal framework. In 1990 it was set up the Ministry of Environment Protection and Regional Protection. In 1992 a new fund, the Regional Development Fund was established, which had already had a predecessor. A Resolution of the Parliament decided on the main goals and means of regional policy. Although the legal framework was partly created, the comprehensive concept of regional policy has not been formed, the law on regional development has not been passed.

The study makes known the experiments of a PHARE programme to set up Regional Development Councils and Agencies in Szabolcs-Szatmár-Bereg and Borsod-Abaúj-Zemplén Counties. Since Austria has become a member of the European Union, the three neighbouring Hungarian counties could join the Cross-Border Co-operation Programme.

These projects are at the very beginning, long-term tendencies cannot be proved yet.